

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ**

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΔΙΟΡΙΣΙΜΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ 2017

Μάθημα: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ)

Ημερομηνία εξέτασης: 7 Νοεμβρίου 2017

Ώρα εξέτασης: 15:30-18:30

**Η Νέα Ελληνική Γλώσσα εξετάζεται μαζί με τη Λογοτεχνία και τα Λατινικά.
Ο συνολικός χρόνος και για τα τρία (3) εξεταζόμενα μαθήματα είναι τρεις (3) ώρες.**

- Το εξεταστικό δοκίμιο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας αποτελείται από **έξι (6)** σελίδες.
- Το εξεταστικό δοκίμιο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας αποτελείται συνολικά από **επτά (7)** ερωτήσεις.
- **ΟΛΕΣ οι απαντήσεις των εξεταστικών δοκιμίων της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και της Λογοτεχνίας να δοθούν στο ίδιο Τετράδιο Απαντήσεων.**

Βασικές επισημάνσεις:

1. Για κάθε τρία (3) ορθογραφικά λάθη αφαιρείται 1 μονάδα από τις 100 (1/100) με ανώτατο όριο τις 10 μονάδες.
2. Σε ορισμένες ερωτήσεις ζητείται να καταγράψετε συγκεκριμένο αριθμό στοιχείων (π.χ. «Να διατυπώσετε τρία (3) ερωτήματα...»). Εάν στις απαντήσεις σας περιλάβετε περισσότερα στοιχεία από όσα ζητούνται κάθε φορά, θα λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς βαθμολόγησης τα στοιχεία εκείνα που εμφανίζονται πρώτα στο Τετράδιο Απαντήσεων (μέχρι τον αριθμό που καθορίζεται).

Να απαντήσετε σε ΟΛΕΣ τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

Ερώτηση 1

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ο/η εκπαιδευτικός αποφασίζει να ασκήσει τους/τις μαθητές/τριες στην παραγωγή προφορικού λόγου και για τον σκοπό αυτό προβάλλει στην τάξη ένα οπτικογραφημένο απόσπασμα με ήχο και εικόνα από ομιλία του Γ. Μπαμπινιώτη.

Να διατυπώσετε **δύο (2)** ερωτήματα διαφορετικού περιεχομένου που θα μπορούσε να υποβάλει ο/η εκπαιδευτικός στους/στις μαθητές/τριες και τα οποία θα εξετάζουν την κατανόηση των μη γλωσσικών στοιχείων του προφορικού λόγου.

(μονάδες 3)

Ερώτηση 2

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στο Λύκειο, ο/η εκπαιδευτικός πρόκειται να διδάξει τους τρόπους και τα μέσα πειθούς. Να επιλέξετε από τις ακόλουθες δραστηριότητες την κατάλληλη για τον σκοπό αυτό.

(μονάδες 3)

- I. Οι μαθητές/τριες διαβάζουν μια παράγραφο του κειμένου, όπου η συγγραφέας καταφεύγει στην κινδυνολογία. Οι μαθητές/τριες καλούνται να εξηγήσουν γιατί πρόκειται για *επίκληση στη λογική*.
- II. Δίνεται στους/στις μαθητές/τριες ένα κείμενο που χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την *επίθεση στο ήθος του αντιπάλου* και οι μαθητές/τριες καλούνται να ανατρέξουν σε διδαγμένα κείμενα, όπου καταγράφονται πορίσματα ερευνών που υποστηρίζουν τη θέση της συγγραφέως.
- III. Αναφέρεται στους/στις μαθητές/τριες ότι η συγγραφέας του κειμένου που θα διδαχθούν είναι μια σπουδαία προσωπικότητα στον χώρο των Επιστημών. Οι μαθητές/τριες αναμένεται να επισημάνουν ότι η συγγραφέας χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την *επίκληση στην αυθεντία*.
- IV. Δίνεται στους/στις μαθητές/τριες ένα κείμενο που χρησιμοποιεί ως τρόπο πειθούς την *επίκληση στην αυθεντία*. Οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν τα γνωμικά και τις παροιμίες που υπάρχουν στο κείμενο και να τα συνδέσουν με τον συγκεκριμένο τρόπο πειθούς.

Ερώτηση 3

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει να εφαρμόσει *διαφοροποιημένη διδασκαλία*.

(α) Στην ακόλουθη άσκηση πολλαπλής επιλογής να επιλέξετε την ορθή απάντηση.

(μονάδες 3)

(β) Να εξηγήσετε με συντομία γιατί οι υπόλοιπες τρεις δηλώσεις δεν είναι ορθές (έκταση: 40-60 λέξεις).

(μονάδες 9)

Κατά την οργάνωση και εφαρμογή διαφοροποιημένης διδασκαλίας στο μάθημα της Νέας Ελληνικής Γλώσσας:

- I. Ο/Η εκπαιδευτικός, γνωρίζοντας ότι δεν πρέπει να αναμένει ότι θα καλύψουν όλοι/ες οι μαθητές/τριες τους Δείκτες Επιτυχίας και Επάρκειας, επιλέγει κείμενα που να ανταποκρίνονται στα ποικίλα ενδιαφέροντα, στα ποικίλα μαθησιακά προφίλ και στα διαφορετικά επίπεδα ετοιμότητας των μαθητών/τριών.
- II. Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες με βάση τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και την προσωπική βιογραφία των μαθητών/τριών. Σε κάθε ομάδα δίνεται διαφορετικό Φύλλο Εργασίας και οι μαθητές/τριες εργάζονται αρχικά σε ατομικό επίπεδο και στη συνέχεια ομαδικά, συζητώντας και ελέγχοντας τις απαντήσεις τους.

- III.** Το Φύλλο Εργασίας αποτελείται από ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και οι πιο ικανοί/ές μαθητές/τριες μπορούν να προχωρούν στις πιο σύνθετου τύπου ασκήσεις, εάν έχουν ήδη ολοκληρώσει τις προηγούμενες.
- IV.** Παρά τις διαφορετικές προσδοκίες που ενδείκνυται να έχει για κάθε μαθητή/τρια, ο/η εκπαιδευτικός δεν πρέπει να ξεχνά πως για την επίτευξη μιας δίκαιης αξιολόγησης θα πρέπει να ανατίθεται σε όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες η ίδια κατ' οίκον εργασία, χωρίς δυνατότητα επιλογής.

Ερώτηση 4

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας, ο/η εκπαιδευτικός ζητά από τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν προσεκτικά ένα κείμενο, ώστε να το κατανοήσουν, και ακολούθως τους/τις αξιολογεί ως προς τις ακόλουθες έξι (6) δεξιότητες κριτικής σκέψης: **ερμηνεία, ανάλυση, αξιολόγηση, συνεπαγωγή, επεξήγηση, αυτορρύθμιση**. Να αναφέρετε σε ποια από τις δεξιότητες αυτές αντιστοιχεί η καθεμιά από τις ακόλουθες δηλώσεις.

(Σημείωση: Δύο (2) από τις δεξιότητες περισσεύουν.)

(μονάδες 12)

Οι μαθητές/τριες καλούνται:

- I.** να εκτιμήσουν αν οι θέσεις που παρουσιάζονται στο κείμενο υποστηρίζουν το τελικό συμπέρασμα που συνάγεται.
- II.** να κατανοήσουν το κείμενο, εντοπίζοντας και διακρίνοντας τις βασικές ιδέες από τις επιμέρους ιδέες.
- III.** να προβούν σε αναστοχασμό των προσωπικών απόψεων που είχαν διατυπώσει στο προαναγνωστικό στάδιο σε σχέση με την ευρύτερη θεματολογία του κειμένου.
- IV.** να διακρίνουν τα υπονοούμενα μηνύματα και νοήματα που κρύβονται πίσω από τη βασική θέση που υποστηρίζεται στο κείμενο.

Ερώτηση 5

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στη Γ' Γυμνασίου, ο/η εκπαιδευτικός πρόκειται να διδάξει τη θεματική ενότητα «Ενεργοί πολίτες για την υπεράσπιση οικουμενικών αξιών» και έχει επιλέξει να ασκήσει τους/τις μαθητές/τριες στην ανάγνωση πολυτροπικού κειμένου. Για τον σκοπό αυτό, δίνει στους/στις μαθητές/τριες ένα κείμενο σχετικό με την πιο πάνω ενότητα με ενσωματωμένη αφίσα της Υπάτης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες.

Να γράψετε **τέσσερα (4)** διαφορετικά ερωτήματα τα οποία θα μπορούσε να υποβάλει ο/η εκπαιδευτικός στους/στις μαθητές/τριες για να επιτύχει τον σκοπό του/της.

(α) Δύο (2) από τα ερωτήματα θα πρέπει να εστιάζουν στο προαναγνωστικό στάδιο.

(μονάδες 8)

(β) **Δύο (2)** από τα ερωτήματα θα πρέπει να εξετάζουν το επικοινωνιακό πλαίσιο της αφίσας.

(μονάδες 4)

Ερώτηση 6

Το αίνιγμα της Θηρασιάς

Λίγα λεπτά με το караβάκι από την κοσμοπολίτικη Σαντορίνη, η μικρή, ατίθαση «αδερφή» της, με τα τοπία άγριας ομορφιάς, τους υπόσκαφους οικισμούς και τις γραφικές εκκλησιές, παρασύρει τους λιγοστούς επισκέπτες της σ' ένα ταξίδι πίσω στον χρόνο.

[...] Η αρχική εντύπωση του επισκέπτη είναι περίπου όπως την περιγράφει γλαφυρά η Μαρία Αρακαδάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΑΠΘ. «Η γη είναι κατάξερη, φρυγμένη. Η βλάστηση χαμηλή, ανεμοδαρμένη από τα σφοδρά μελέμια... Κάποιο αμπέλι πρασινίζει πού και πού, πανύψηλοι μίσχοι αγαύης επιδεικνύουν τις κομψές ταξιανθίες τους. Υπόγειες στέρνες, σκόρπιες στους αγρούς και τις παρυφές των δρόμων, συλλέγουν ακριβά αποθέματα νερού και ξερολιθές ξεδιπλώνονται παντού, με τα θερμά, σκούρα γκριζοκόκκινα χρώματα των ηφαιστειακών υλικών τους... Ο επισκέπτης έχει την εντονότατη αίσθηση του άλματος προς τα πίσω στον χρόνο... Σε εποχές που η ύπαιθρός μας ήταν αγροτική, η ύδρευση και η συγκοινωνία δεν ήταν πράγματα αυτονόητα, η αειφορία (έμπρακτη και αλληλένδετη με τον κύκλο της καθημερινής ζωής) δεν λεγόταν βιώσιμη ανάπτυξη... Οι ρυθμοί της καθημερινότητας είναι αργοί, το πρωτόγονο ταξί είναι ένα αγροτικό αυτοκίνητο μετασκευασμένο με πάγκους στην καρότσα, τα γαϊδούρια —θέαμα σπάνιο πλέον στην ελληνική ύπαιθρο— έχουν ενεργό ρόλο στην αγροτική διαδικασία. Γεροδεμένα γαϊδούρια, στολισμένα με χαίμαλιά, που τα βλέπει κανείς να βόσκουν κάτω από το λιοπύρι στις παρυφές των χωματόδρομων.»

Γιώργος Τσίρος (διασκευή)

Πηγή: <http://www.kathimerini.gr/923136/gallery/ta3idia/sthn-ellada/to-ainigma-ths-8hrasias>
Ημερομηνία δημοσίευσης αρχείου: 25.08.2017

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στην Α΄ Γυμνασίου, ο/η εκπαιδευτικός αποφασίζει να αξιοποιήσει το πιο πάνω κείμενο για τη διδασκαλία του κειμενικού τύπου της περιγραφής.

(α) Σε ποιο είδος του εν λόγω κειμενικού τύπου θα κατατάσσατε το συγκεκριμένο κείμενο; Να γράψετε **δύο (2)** τεκμήρια που να δικαιολογούν την επιλογή σας, παραθέτοντας ένα σχετικό χωρίο για το κάθε τεκμήριο.

(μονάδες 4)

(β) Να ονομάσετε **δύο (2)** μέρη του λόγου που συνδέονται **άμεσα** με τον κειμενικό τύπο της περιγραφής και τα οποία θα διδάξει ο/η εκπαιδευτικός.

(μονάδες 3)

(γ) Να αναφέρετε **δύο (2)** μέσα, τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός, για να βοηθήσει τους/τις μαθητές/τριες να ανιχνεύσουν τον σκοπό του πιο πάνω κειμένου.

(μονάδες 4)

(δ) Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της παραγωγής γραπτού λόγου, ο/η εκπαιδευτικός διδάσκει τις **τρεις (3) ακολουθίες** που αξιοποιούνται ως εξωτερικά δομικά στοιχεία στον σχεδιασμό του οργανωτικού προτύπου της περιγραφής τοπίου. Να ονομάσετε και να εξηγήσετε την κάθε ακολουθία (έκταση: 40-60 λέξεις).

(μονάδες 6)

Ερώτηση 7

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Νέας Ελληνικής Γλώσσας στη Β΄ Λυκείου, ο/η εκπαιδευτικός πρόκειται να διδάξει την παραγωγή γραπτού επικοινωνιακού λόγου στη θεματική ενότητα «Κοινωνικός Αποκλεισμός - Ρατσισμός (Διακρίσεις - Προκαταλήψεις)».

I. Στο **προσυγγραφικό στάδιο** ο/η εκπαιδευτικός αποφασίζει να χρησιμοποιήσει την τεχνική της *ιδεοθύελλας*.

(α) Να δώσετε τον ορισμό της τεχνικής αυτής και να περιγράψετε με συντομία τον τρόπο εφαρμογής της (έκταση: 50-70 λέξεις).

(μονάδες 7)

(β) Να αναφέρετε **τρεις (3)** λόγους για τους οποίους η εφαρμογή της συγκεκριμένης τεχνικής από τον/την εκπαιδευτικό θα έχει προστιθέμενη παιδαγωγική αξία στο μάθημα.

(μονάδες 9)

(γ) Να ονομάσετε ακόμη **μία (1)** τεχνική που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο/η εκπαιδευτικός στο προσυγγραφικό στάδιο και η οποία αφορά την παραγωγή και οργάνωση ιδεών.

(μονάδα 1)

II. Στο **συγγραφικό στάδιο** οι μαθητές/τριες καλούνται να παραγάγουν γραπτό επικοινωνιακό λόγο με το εξής θέμα:

Σε άρθρο σας, που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου σας, αφού αναφερθείτε στα αίτια που κατά τη γνώμη σας συμβάλλουν στην έξαρση του φαινομένου της ξενοφοβίας, να προτείνετε τρόπους με τους οποίους μπορεί να διασφαλιστεί η αρμονική και ισότιμη συμβίωση των λαών στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες (έκταση: 350-400 λέξεις).

Ακολουθεί ο πρόλογος από το άρθρο που έγραψε η μαθήτρια Κ.Ε.:

Στις μέρες μας, αλλά και σε παλιότερα χρόνια, η κοινωνία μας συναντά και συναντούσε ένα επίκαιρο πρόβλημα, αυτό της ξενοφοβίας. Το σύγχρονο, αλλά ταυτόχρονα και διαχρονικό αυτό πρόβλημα, ορίζεται ως ο φόβος των ανθρώπων για οτιδήποτε ξένο και διαφορετικό, το οποίο πολλές φορές αντιμετωπίζει ως κάτι το ξένο και επικίνδυνο. Είναι πλέον παραδεκτό, αγαπητοί συμμαθητές, το γεγονός ότι η έλλειψη παιδείας και ευρύτερης μόρφωσης δεν επιτρέπουν στον άνθρωπο να διευρύνει τους ορίζοντές του, δίνοντάς του την ευκαιρία να έρθει σε επαφή με άλλους πολιτισμούς και κουλτούρες. Τον εγκλωβίζει σε κάτι το οποίο είναι γνώριμο γι' αυτόν, κάνοντάς τον να δρα παρορμητικά, χωρίς να υπάρχει λογική στις πράξεις του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, όπως αντιλαμβάνεστε, την υλοποίηση ανεπεξέργαστων κινήσεων, οι οποίες δημιουργούν διαχωριστικό τοίχος μεταξύ των ανθρώπων. Εν κατακλείδι, ανεξαρτήτως της θέσης του καθενός, πρέπει να συμβάλουμε στην απάβλυνση του ρατσισμού, γιατί όσο αυξάνονται τα κρούσματα του ρατσισμού, άλλο τόσο θα αυξάνονται τα προβλήματα της κοινωνίας μας.

Να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις:

(α) Να εντοπίσετε **ένα (1)** λάθος ως προς το περιεχόμενο του πιο πάνω προλόγου, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας (έκταση: 20-30 λέξεις).

(μονάδες 4)

(β) Να εντοπίσετε **ένα (1)** λάθος ως προς το ύφος του προλόγου σε συνάρτηση με το κειμενικό είδος, δίνοντας ένα συγκεκριμένο παράδειγμα από τον πρόλογο.

(μονάδες 3)

(γ) Να εντοπίσετε και να διορθώσετε **δύο (2)** ορθογραφικά, **ένα (1)** εκφραστικό και **ένα (1)** συντακτικό λάθος στον πρόλογο.

(μονάδες 10)

III. Στο **μετασυγγραφικό στάδιο** ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει να εφαρμόσει την τεχνική της **συλλογικής επαναδιατύπωσης**. Να περιγράψετε τα στάδια που θα ακολουθήσει ο/η εκπαιδευτικός κατά την εφαρμογή της συγκεκριμένης τεχνικής (έκταση: 60-70 λέξεις).

(μονάδες 7)

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ